

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Zegenende handen over de Kerk

"En Zijn handen opheffende, zegnende Hij hen. En het geschiedde, als Hij hen zegnende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel."

Lukas 24:50b en 51

"Is dan Christus niet bij ons tot aan het einde der wereld, gelijk Hij ons beloofd heeft?" Ongetwijfeld kent u deze vraag uit de Heidelbergse Catechismus.

We proberen ons een ogenblik te verplaatsen in de positie van de discipelen, die met Christus, de opgestane Paasvorst, lopen in de richting van de Olijfberg. Zou deze vraag dan ook bij hen niet zijn opgekomen? De Heere gaat afscheid van hen nemen. Veertig dagen na Zijn opstanding was Hij nog op aarde geweest. Meerdere keren heeft Hij Zijn discipelen opgezocht en onderwezen. Maar.... Nu zou het afscheid definitief zijn. Zou dat bij hen de vraag niet hebben opgeroepen: "Heere, maar blijft U niet bij ons tot het einde der wereld, gelijk U dat ons beloofd heeft?" Nu zullen ze toch weer verstoken zijn van Zijn onderwijs, Zijn tegenwoordigheid, giften en wondertekenen. En..... is dat ook niet in strijd met die belofte: "Ik ben met u, al de dagen tot de voleinding der wereld?" Betekent Christus' Hemelvaart geen verarming voor Zijn kerk? Doet Hij Zijn belofte wel gestand?

Dergelijke vragen kunnen ook thans een mens bezig houden. Waarom doet de Heere het zo? Waarom laat Hij dat toe? Waarom blijft het zo donker en duister, terwijl er gebeden wordt om licht? Wie kan Zijn wijs beleid doorgronden? Wat kunnen echter zulke vragen ons terneer drukken! We moeten echter leren dat de Heere Zijn Woord gestand doet. Dat onze verblindheid dat niet ziet. Hij alleen weet volmaakt wat goed is. Hoe menigmaal betoonde Hij niet te zijn een Waarmaker van Zijn Woord!

Als dergelijke vragen bij de discipelen onderweg naar de Olijfberg leefden, heeft de Heere ze beantwoord door

de manier waarop Hij heengaat. Hij heft Zijn handen op en zegent hen. Met deze handelwijze zegt de Heere eigenlijk: "Ik verlaat u niet maar met Mijn hogepriesterlijke zegen omring Ik u". Met Zijn eigen bloed verwierf Hij dit. Het is alsof Hij zegt: "Let eens op die littekens. Mijn handen liet ik doorboren opdat ze aan het vloekhout genageld zouden worden. Daar riep Hij het uit: "Het is volbracht". Daarom kunnen uit die handen de schatten van Gods genade vloeien. Vergeving van zonden, reiniging van ongerechtigheden, vrede en kracht.

Door de zegen, die Hij op hen legt, wordt zichtbaar dat Hij hen nooit vergeten zal. Hun namen staan gegraveerd in de littekens. "Ik voor u" sprak Hij immers. Welnu, zo zullen die handen in de hemel Hem steeds bepalen bij Zijn Middelaarswerk. Ambtelijk zet Hij dat werk in de hemel voort. Sprak Hij Zelf niet: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God?" Daar leeft Hij nu voort om voor hen te bidden. Dan kan voor Zijn volk hier op aarde de weg wel eens donker en moeilijk zijn. Dan kunnen er de aanvechtingen zijn als alles zo tegenstrijdig lijkt te zijn. "Zouden Zijn beloftenissen verder haar vervulling missen?" Zijn opgeheven handen spreken echter van Zijn onbezweken trouw en goedheid. Hij kan ze niet vergeten want Hij heeft beloofd dat Hij er niet één uit Zijn hand zal laten rukken en dat Hij niet verlaten zal wat Zijn hand begon.

Zo werd Christus opgenomen in de hemel. Opgenomen. Dat zegt ons ook dat Hij van de Olijfberg af ten hemel opvoer, maar in de hemel werd opgenomen, ja, aan 's Vaders rechterhand de plaats der eer ontving. In de hemel is blijdschap over één zondaar, die zich bekeert, hoe groot moet dan niet de blijdschap geweest zijn over Hem, Die Zijn volk het heil verwierf. Hoe zullen de hallels zijn aangeheven toen deze Koning de eeuwige deuren binnenging. Van die vreugde mochten ook de

discipelen al iets ondervinden, want in plaats dat zij bedroefd terugkeerden, lezen we dat ze met grote blijdschap naar Jeruzalem teruggingen. Nee, dan is de Kerk er door de Hemelvaart van Christus niet armer op geworden. Nu mogen ze weten dat er een Voorspraak is bij de Vader. En de bede van die Voorspreker zal door de Vader nooit afgewezen worden. Zo ligt de zaligheid voor Gods Kerk vast in de zegenende handen van deze Borg.

Wie delen er nu in die rijkdom van zaligheid? Dat zijn al degenen, die het leven in eigen hand niet meer konden houden. Dat zijn degenen, die onder 's Heeren krachtige hand vernederd, en zondaar voor God werden, zij leerden de dood schrijven op al het hunne. Maar de Heere schonk leven aan hun ziel en zo gingen ze door Zijn hand zich laten leiden. Zij mogen ondervinden dat bij de Heere milde handen zijn en vriend'lijk' ogen. Maar al degenen, die zichzelf handhaafden en niet bogen voor de Heere, zullen de slaande hand des Heeren ondervinden. Hij zegt immers: "Mijn hand, Mijn onweerstaan'bre hand zal hem bekleën met schaamt' en schand'. Hemelvaart zal voor hen tot eeuwige verarming zijn. Wat nut ú de Hemelvaart van Christus?

A. van de Weerd.

VAN DE ADMINISTRATIE

In de afgelopen periode mochten wij voor de jubileumactie het mooie bedrag ontvangen van € 10.402. Uit de ontvangen giften mag ook een stuk liefde blijken voor het blad.

Namens het bestuur willen u hiervoor hartelijk dank zeggen.

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een hemelvaartsmeditatie opgenomen van ds. A. v.d. Weerd over Lukas 24: 50b en 51. Ds. P. den Butter schrijft een derde artikel in de serie "Het vervolg van Pasen." Ds. P. Roos schrijft een tweede artikel over 'Openbare belijdenis'. Ds. M.C. Tanis schrijft een artikel over 1 Tim. 3:16. Ds. K. Hoefnagel schrijft in de vragenrubriek verder over "de aanneming tot kinderen". Zelf hebben we een artikel geschreven over de zesde zaligspreking. Tenslotte werden enkele persberichten opgenomen.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 8 juni verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 1 juni. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per

jaar. Advertenties € 0,37 per mm

met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Hoe zal het nu toegaan bij de wederkomst van de Heere Jezus? Hebben zij die dan leven een voorsprong en staan zij, die al gestorven zijn ten achter? Nee, zegt Paulus en hij kan het zeggen omdat de Heere het hem anders heeft geopenbaard. Dat zal hij de lezers in Thessalonica nu gaan vertellen (1 Ths. 4:16 vv).

Jezus komt weer

Het eerste is dat de Heere zelf komen zal. Hij zal nederdalen van de hemel. Net zoals de engelen tegen de omhoog-kijkende discipelen zeiden, toen ze Jezus naar de hemel hadden zien heenvaren: Deze Jezus zal alsoo wederkomen (Hand. 1:11). Deze zelfde Jezus. Paulus was daar toen niet bij en met eigen oren heeft Hij die engelen deze woorden toen niet horen zeggen. Maar wel heeft hij het van ganser harte geloofd en daarom mag hij nu woorden gebruiken, die erg op die van de engelen van toen lijken.

Hij noemt Hem weer Jezus (vs. 14). Dezelfde Jezus. Hij, die al eerder uit de hemel is neergedaald, maar Die toen in alle stilte kwam, zonder gedaante en zonder heerlijkheid. Maar als Hij weer komt dan zal dat anders zijn. Dan komt Hij niet in alle stilte en niet zonder glans en majesteit. Het zal wel dezelfde Jezus zijn, maar wat een verschil! Hij is nu immers met eer en heerlijkheid gekroond en die eer en heerlijkheid zal Hij niet afleggen als Hij voor de tweede maal verschijnt. Hij is de Koning en Hij heerst temidden van Zijn vijanden. En al die vijanden zullen aan Zijn voeten gelegd worden als overwonnen vijanden. Tot en met de laatste vijand, de dood (1 Cor. 15:26). Als de Heere der heren en de Koning der koningen komt Hij. Als Rechter van het heelal. En dat zal gepaard gaan met grote pracht.

Om dat te benadrukken noemt Paulus deze Jezus nu ook de Heere. De Kurios, die het voor het zeggen heeft. Die Zijn macht gebruikt en voor Wie elk zich moet buigen. Op de wolken des hemels verschijnt Hij. Zo heeft de Heere dat Zelf ook aangekondigd. In zijn woord voor Kajafas en het Sanhedrin bijvoorbeeld in Matt. 26:64. En wat een gewicht hebben die woorden! 'Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels'.

Tekenen bij Zijn komst

Paulus geeft vervolgens ook aan waar-

door de komst van de Heere gekenmerkt zal gaan worden. Indrukwekkende dingen staan te gebeuren. Er wordt een geroep gehoord. De stem van de archangel zal klinken. Op de bazuin van God wordt geblazen. Wat is dat allemaal? Laten we Schrift met Schrift vergelijken en zo ons een beeld vormen van wat de apostel bedoelt. Dat is immers altijd de meest veilige weg. Niet onze fantasie te hulp roepen en onze eigen ideeën de vrije loop laten, maar naar het Woord luisteren. En dan is de eerste bron voor schriftuitleg de Schrift zelf.

Geroep. Eigenlijk staat er: met een bevel. Een bevel dat een meerdere aan een mindere geeft. Een bevel, dat met bindend gezag komt en waar niet eerst een hele tijd over gedelibereerd moet worden. Wat is dat dan?

Laten we Joh. 5 hier eens bij opslaan. Daar lezen we deze woorden van de Heere Jezus Zelf: 'Verwondert u daar niet over, want de ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen; en zij zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis'(vs. 28,29). De terugkomende Zaligmaker zal Zijn stem verheffen. Hij geeft het bevel en door dat bevel zullen alle doden opgewekt worden. Zoiets als wat gebeurde bij de opwekking van Lazarus. Toen ging Jezus in de opening van het graf staan en riep met grote stem: 'Lazarus, kom uit!'. En Lazarus stond op en kwam uit het graf (Joh. 11:43).

Met Zijn stem roept Jezus de doden tot leven. Hun zielen bengt Hij mee uit de hemel en hun lichamen worden opgewekt uit de dood. En als die lichamen worden opgewekt dan worden ze opgewekt in kracht en in heerlijkheid. Niet in zwakheid en vergankelijkheid, waardoor ze nog eens een keer zouden moeten sterven. Nee, in heerlijkheid en onvergankelijkheid. Dat wordt ons gezegd in 1 Cor. 15:43. En dan worden de zielen met die verheerlijkte lichamen verenigd en zo worden ze weer complete mensen. En dat alles gebeurt door het 'geroep', door het bevel van de Heiland Zelf.

Het tweede wat gehoord zal worden is de 'stem van de archangel'. Bedoeld zal zijn de aartsengel Michaël, een van de machtigste engelen, die wel vaker genoemd wordt in de Bijbel, bijv. in het

boek Daniël en in het boek Openbaring. Hij zal er bij zijn als Jezus weder komt. Trouwens, dan wordt de Heiland vergezeld van menigten van hemelse legermachten. Waren ze er bij Zijn eerste komst en verschenen zij toen aan de herders in de velden van Efratha, bij de wederkomst van de Heere Jezus zijn ze er weer en dan verschijnen ze niet alleen maar aan een klein groepje mensen ergens in een uithoek. Dan horen ze helemaal bij het gevolg van de Koning Zelf en aller oog zal hen zien.

Zij krijgen trouwens een grootse taak toebedeeld. Zij moeten alle uitverkoren bijeen vergaderen uit alle streken van deze wereld. Zo worden zij uitgezonden ten dienste van hen die de zaligheid zullen beërven. Wil de uitdrukking 'de stem van de archangel' misschien wijzen op de aartsengel Michaël die aan die andere engelen bevelen uitdeelt? Van Michaël wordt ons immers ook in Openb. 12 meegedeeld, dat hij de aanvoerder van vele anderen engelen is.

Tenslotte is er sprake van de 'bazuin Gods'. Ook in Ex. 19:16 is sprake van het geluid van een bazuin. Daar is dat geluid het teken dat de Heere Zelf op de berg Sinaï is nedergedaald om daar Zijn wet af te kondigen. Het geluid van de bazuin wil dus zeggen: De Heere is gekomen. Ergens anders lezen we zilveren trompetten (Num. 10), waarop geblazen moest worden om op die manier het volk samen te roepen. Mogelijk dat we in wat Paulus aan de Thessalonicenzen schrijft beide gedachten terug kunnen vinden en ze moeten combineren. De bazuin zal slaan, zoals we ook lezen in 1 Cor. 15:52. Dat wil zeggen: De Heere komt. Maar tegelijk wordt daarmee gezegd: Verzamelt Mijn volk. Ze moeten komen. Zelfs uit de graven moeten ze komen.

Zo gaat de wederkomst des Heeren dus gepaard met indrukwekkende tekenen. Tekenen die allemaal weer in dezelfde richting wijzen, namelijk dat de komst van de Heere met grote heerlijkheid zal zijn. Die tekenen zijn dan tegelijk ook het bewijs dat de Heere echt komt. Het is geen inbeelding of fantasie.

Opstanding des vleses

En temidden van al die indrukwekkende gebeurtenissen zal het dan gebeuren: Dan staan de doden op. Ze zitten er in Thessalonica over in wat er gebeuren zal met hen die gestorven zijn. Welnu, dit zal gebeuren: die in Christus gestorven zijn zullen eerst opstaan. Christus zal Zich bij Zijn wederkomst allereerst bezig houden met de Zijnen die gestor-

ven zijn. Hun lichamen zullen verrijzen. Hoe lang ze ook in het graf gelegen hebben en hoezeer ze ook tot stof vergaan zijn, het maakt voor Zijn almacht geen verschil. Christus, die hen gekocht heeft, ook wat hun lichaam betreft, weet elk stofdeeltje terug te vinden en Hij brengt alles weer bijeen. Niets wordt er gemist. Nee, ze behoeven in Thessalonica niet bang te zijn, dat de gestorvenen iets zullen missen van de heerlijke verschijning van hun Heere en Heiland. Christus zal hen opwekken en dat zal Hij doen voordat Hij iets doet met hen, die bij Zijn wederkomst nog in leven zijn. Met hen bemoeit Hij Zich pas daarna.

Er zal dus een opstanding der doden zijn. Het is met de dood niet voorbij. Velen mogen met een geloof in een leven na dit leven hebben aferekend en zeggen dat dood dood is, maar de Bijbel geeft hen geen gelijk. Net zo echt als op de derde dag het graf van de Heere Jezus is open gegaan en Zijn lichaam is verrezen, zo echt zullen alle graven open gaan en zo echt zullen alle do-

den herleven. Het zal wel een oneindig groot verschil maken hoe we opstaan. Jezus sprak over de opstanding des levens en de opstanding der verdoemenis. Groter verschil is niet denkbaar. En welke van die twee onze opstanding zal zijn hangt af van de vraag of we het goede of het kwade gedaan hebben, aldus nog steeds de woorden van de Heiland in Joh. 5. Het goede is, kort gezegd: in de Heere als Zaligmaker geloven. Het kwade is: Hem verwerpen. Wat is het?

Maar ongeacht het antwoord op deze vraag, opstaan zullen we allen. En er bij zijn als Jezus weer komt zullen we ook. Aller oog al Hem zien! Pasen krijgt echt een vervolg. Tot op de jongste dag toe zal blijken dat de Paaskracht doorwerkt. In de wederopstanding des vleses, maar ook in datgene wat er dan gebeuren zal met hen die nog in leven zijn bij die grote gebeurtenis.

P. den Butter

ZALIGSPREKINGEN (6)

Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien. Matth. 5:8

Het hart

Alle christenen vertonen niet maar enkele maar alle kenmerken van de zaligspreekingen. De zaligspreekings die we nu gaan overdenken gaat over het 'hart'. Het woord 'hart' komt honderden keren in de Bijbel voor. Een enkele maal wordt letterlijk de spier bedoeld die de bloedsomloop in stand houdt: zo werden er drie pijlen in het hart van Absalom gestoken.

Meestal wordt met 'hart' bedoeld de plaats waar de gevoelens wonen. Dit vinden we bijvoorbeeld in Psalm 27:3 "Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen." In het hart woont ook het begrip. Velen verstonden Jezus niet het hun hart (Johannes 12:40). Er lag bij hen een deksel op hun hart. Het hart is ook het centrum van de rede, het verstand. Zo sprak de Zaligmaker tot leidslieden die het godslasterlijk vonden dat Hij zei dat Hij de zonden kon vergeven: 'Waarom overdenkt gij kwaad in uw harten?' (Matth. 9:4). Het hart is verbonden met het geweten. Zo werden er hoorders op de pinksterdag geraakt in hun hart, in hun geweten. Het hart is de bron van drijfveren en bedoeelingen. Er wordt in het hart gewikt en gewogen, er worden besluiten in het hart genomen. Het hart is de oor-

sprong van verlangens: wie een vrouw aanziet om haar te begeren heeft al overspel in zijn hart met haar gedaan. Het hart is verbonden met besluitvorming: het hart speelt een belangrijke rol bij het maken van keuzes in allerlei situaties. Het hart vormt het centrum van het geloof. Zo staat er in Romeinen 10:10 'Want met het hart geloof men ter rechtvaardigheid.' Het hart bestuurt dus onze gevoelens, gedachten, verlangens, drijfveren, ambities, genegenheden, wil, woorden en daden. Het hart van de gevallen mens deugt niet. Uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. De mens is innerlijk onrein. De mens heeft een zondige natuur. Alleen waar de Heilige Geest zaligmakend werkt wordt gevonden: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid (Galaten 5:22). Alleen door genade heeft de mens lief wat hij eerst verafschuwde en verafschuwt hij wat hij eerst liefhad. Bekering is een fundamentele vernieuwing van het hart die leidt tot een fundamentele verandering van het leven.

God ziet als de Alwetende ons hart aan. Wij zien mensen aan zoals zij zich aan ons voordoen, maar God ziet hen zoals zij werkelijk zijn. We lezen dit in 1 Sam. 16:7 "Want de mens ziet

aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan." God *doorzoekt* het hart. Alle dingen zijn naakt en geopend voor God.

God *eist* het hart op. God is niet tevreden met een oppervlakkige godsdienst, Hij eist volledige onderwerping van het hart. De farizeeën stelden dat iemand met keelpijn op de sabbat wel een middeltje mocht innemen, maar niet gorgelen, dat zou werk zijn. Tot in de huidige tijd toe gelden deze dingen. Onlangs werd een vraag aan een rabbi gesteld of je op sabbat een koelkast mocht opendoen. Dat mocht volgens hem alleen als de koelkast geen lichtje had dat automatisch zou gaan branden bij het opendoen. Want anders zou je de mensen die zorgen voor electriciteit ertoe dwingen te werken op de sabbat. De farizeeën gingen aan de andere kant bijna geheel voorbij aan geestelijke zaken. Zo wordt wel het buitenste van de drinkbeker gereinigd, maar niet wat van binnen zit. Het gaat God om het hart van de mens. Het gaat erom of het hart in de rechte verhouding met God staat.

Reinheid van hart

Dit woord is afgeleid van een woord dat twee betekenissen heeft: zuivering van de spijsverteringsorganen en loutering. "Rein" kan gebruikt worden voor schoongewassen kleren die eerst vuil waren, koren dat ontdaan is van kaf of voor metaal dat van legeringen gezuiverd is of iemand die al zijn rekeningen en belastingen betaald heeft. Wat betekent nu rein van hart zijn? Het betekent *niet* hetzelfde als *volmaakt* zijn. De Bijbel geeft geen stof om te denken dat een kind van God in dit leven de volmaakte reinheid kan bereiken. Toch zijn er de eeuwen door mensen geweest die dit wel zo gesteld hebben. Alle heiligen uit de Bijbel waren zondaren en bleven dat ook. Wie kan immers zeggen: "Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van zonde?" (Spreuken 20:9). Niemand kan dit zeggen. In 1 Joh. 1:8 staat juist het tegendeel: "Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelfen, en de waarheid is in ons niet." Paulus schrijft in Romeinen 7:19 "Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik." De zonde steekt telkens weer de kop op. A.W. Pink schrijft over deze zaak: "Een van de meest doorslaggevende bewijzen dat we een rein hart bezitten, is het beseffen en voelen van de last van de onreinheid die in ons woont." Kent u het treuren over uw onvolmaaktheden en zonden?

Reinheid van hart houdt *oprechtheid*

in. De farizeeën waren schijnheilig. Zij waren witgepleisterde graven. Zij waren vooral bezorgd over uiterlijke reinheid. Drie uitingen van joodse vroomheid waren: geven, bidden en vasten. Bij het geven aan goede doelen lieten de farizeeën voor zich trompetten om door de mensen geëerd te worden. Ze baden op de hoeken van de straten om door de mensen gezien te worden. Als ze vastten zetten zij een droevig gezicht om van de mensen geprezen te worden. Het hart, ook dat van ons, is arglistig. Wie kan zeggen dat hij bij het dienen van God vrij is van het dienen van zichzelf? Het tegendeel van schijnheiligheid is oprechtheid. De Heere heeft lust tot waarheid in het binnenste. God is goed degenen die rein van hart zijn (Psalm 73:1). De reinen van hart zijn van binnen hetzelfde als van buiten. Zij willen één ding. Zulken zijn niet zonder zonde, maar wel oprecht. Zij zijn privé hetzelfde als in het openbaar. Het is bij hen niet zo dat zij God eren met de lippen, terwijl hun hart zich verre van Hem houdt. Zij mogen de Heere aanroepen uit een rein hart. Godsdienst is bij hen geen toneelspel. Er is het streven gedurig naar Gods Woord te leven. Laten we eerlijk deze vraag onder ogen zien: Is doen wat anderen graag willen belangrijker voor mij dan doen wat God wil? Wie ben ik in de eenzaamheid? Klopt dat men mijn openbare optreden?

Reinheid van hart betekent ook *integer* zijn. De reinen van hart zijn integer in hun gedrag. Het is de begeerte elk levensterrein in overeenstemming te brengen met Gods Woord en wil. De reinen van hart willen het verstand, de voeten, de handen en alle andere lichaamsdelen gebruiken zoals de Heere dat eist. Thomas Watson heeft gezegd: "Een rein hart ademt reinheid uit. Als God de gouden scepter zou uitreiken en tegen hem zou zeggen: 'Vraag en het zal u gegeven worden, tot de helft van het koninkrijk', dan zou hij antwoorden: 'Een rein hart.'" David verlangde naar loutering en reiniging van zijn hart. We lezen immers in Psalm 51: "Schep mij een rein hart, o God! En vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest." Het ging David niet alleen om vergeving maar om verlossing van de zonde. Hij verlangde naar innerlijke reinheid die zou blijken in uiterlijke rechtchapenheid.

Reinheid betekent ook *vurigheid*. Reinen van hart zijn er vurig op gericht God op elk terrein van hun leven te verheerlijken. Het brengt met zich mee een haten van alle leugenpaden (Psalm 119:104). Het betekent een haten en verafschuwen van elke zonde. John Owen schrijft: "Ik begrijp niet

hoe iemand voor wie de zonde niet de grootste last, zorg en pijn is, een oprechte gelovige kan zijn." Reinen van hart onderzoeken Gods Woord om al reiner te worden. Matthew Henry schrijft: "We houden net zoveel van God als we van Zijn Woord houden."

God zien

Wat betekent het om God te zien? Het zien van God is niet alleen iets van het hiernamaals, maar vindt ook hier en nu al plaats. Wie de Heere oprecht en voortdurend zoekt zal Hem vinden en in die zin 'zien'. Hem zien als Schepper en Onderhouder, ook als Heere en Zaligmaker. Jezus heeft gezegd: "Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." (Joh. 14:9). De reinen van hart zien God in de *schepping*. In de schepping zien zij Gods eigenschappen zoals Zijn almacht en wijsheid. De reinen van hart zien God ook in de *wereldsgeschiedenis*. De Heere leidt de loop der gebeurtenissen. Cromwell heeft gezegd: "Wat is de geschiedenis, dan God die Zich manifesteert? De reinen van hart zien God in de *Schrift*. Zij zijn ervan overtuigd dat de Bijbel het levende en eeuwig blijvende Woord van God is. De reinen van hart zien God in het *gebed*. Zij roepen de Heere aan uit een rein hart (2 Tim. 2:22). Zij zijn ervan overtuigd dat de HEERE nabij is allen die Hem aanroepen in der waarheid. De reinen van hart zien God in hun *christelijk dienstbetoon*. Zij mogen vertrouwen dat hun arbeid niet ijdel is in de Heere. Toen McCheyne hoorde dat iemand door zijn prediking tot geloof was gekomen riep hij uit: "Heere, ik dank U dat U mij deze heerlijke uitwerking hebt laten zien, hoewel ik slechts een toeschouwer vol aanbidding was in plaats van een instrument." De reinen van hart zien God in *alle omstandigheden van het leven*. Hanna mocht God zien toen zij een zoon mocht voortbrengen. De reinen van hart mogen geloven dat God boven alle dingen staat en dat Hij over alle dingen regeert, dat Hij alle dingen in hun leven doet medewerken ten goede. De reinen van hart zien God in tijden van *beproeving en tegenspoed*. Zij mogen op God vertrouwen ook als ze Hem niet begrijpen. Thomas Brooks heeft dit als volgt verwoord: "Een genadige ziel kan naar de donkerste wolk kijken en God naar hem zien glimlachen."

Maar het rijkste komt na dit leven. In 1 Kor. 13:12 staat: "Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht." Alle zien van God op aarde valt in het niet bij dit heerlijke zien. In de eeuwigheid zal

Gods volk de Heere kennen op een diepere, vollere manier dan ooit tevoren. Zij zullen Gods aangezicht zien. In 1 Johannes 3:2 staat dat Gods kinderen Christus bij Zijn wederkomst zullen zien gelijk Hij is. Bij het zien van de Zaligmaker zullen de reinen van hart volmaakt gelukkig worden gemaakt. Thomas Watson heeft geschreven: "De heiligen zullen hoofden hebben die zo vol kennis zitten en harten die zo vol vreugde zijn, dat ze nergens gebrek aan zullen hebben (...) We zullen er nooit moe van worden God te zien, want, aangezien het goddelijke Wezen oneindig is, zullen er elk moment nieuwe en frisse heerlijkheden uit God opwellen in de verheerlijkte ziel (...) Hoe meer de heiligen God aanschouwen, hoe meer zij verrukt zullen zijn door verlangen en vreugde."

Beleving

Juist de reinen van hart ondervinden dat er nog veel ontbreekt aan hun reinheid. Wat wordt het dan rijk dat Christus ook tot heiligmaking geschonken is. We lezen dan bij F. Lengkeek op blz. 101 "dan vallen alle zonden weg, de gedane, de in zijn hart schuilende, en zelfs de toekomstige; zijn zondigheid kan hem dan niet bezwaren. Is hem Christus niet tot verlossing? Wat zijn hem de uurtjes zoet en tot ruimte als hij zo nabij God en met God mag zijn, en het zo kennelijk ervaart, dat de Heere zijn deel is." Het is de beleving van de reinen van hart dat hoe verder zij op de weg komen, hoe meer zij ontdekt worden aan die werkelijkheid dat het willen wel bij hen gevonden wordt, maar niet het volbrengen. Lengkeek schrijft op blz. 102: "zo wordt hij steeds ellendiger." Dat smart de reinen van hart. Zij treuren vanwege hun overblijvende zonde.

De vraag dient onder ogen gezien te worden of we een reine of een onreine van hart zijn. Beiden zullen God zien. De onreinen van hart zullen God moeten zien en niet kunnen. Als u nog een onreine van hart bent, bedenk nog in deze uw dag wat tot uw vrede dient. Meent u rein te zijn omdat u gedoopt bent, belijdenis hebt gedaan en netjes leeft? Buiten wedergeboorte en bekering is er geen reinheid te vinden die voor God kan bestaan.

De reine van hart zal God willen zien en kunnen. De reinen van hart hebben hun klederen gewassen in het bloed van het Lam. Hun oude natuur zijn zij voor eeuwig kwijt. Zij zijn volmaakt rein, zonder zonde en schuld. Zij zullen nooit meer zondigen. Zij roemen in het werk van het Lam Gods. Zij gingen met zonde bevlekt de dood in, zij komen bevrijd van ongerechtigheid

de dood uit. Zij staan rechtvaardig en heilig voor God. Zij zullen God zien en dat zal hun zaligheid uitmaken. In dit leven moest schaamte vaak hun aangezicht bedekken. In de eeuwigheid zullen de reinen van hart altijd met de Heere wezen. We lezen op blz. 108 en 109 in het boekje van Lengkeek: "Wat baat het een rechtgeaard kind, dat gezondigd heeft tegen zijn ouders en daar smart over gevoelt, dat het huis van zijn vader zo mooi en gerieflijk is? Wat baat het zulk een kind, indien hij zijn vader niet ontmoeten kan? O, zeker, het zegt veel als hij de boodschap ontvangt van zijn vader, dat deze hem zijn ongerechtigheid vergeven heeft; het geloof in die boodschap zal hem van vreugde kunnen doen opspringen. Maar is dat geloof hem genoeg? Denk, dat hij zijn vader ontmoet, wat zal hij doen? Hij wil van de lippen van de vader zelf horen, wat hij vernomen heeft. Meer nog! Als die vader hem in koelheid zou zeggen, dat hij hem zijn schuld vergeven heeft, het zou hem smarten. En het rechtgeaarde kind zoekt het oog van de va-

der, om daarin te lezen, dat het – om een gewone uitdrukking te bezigen – weer goed is. Oog in oog – dat eist de liefde! En het oog is de spiegel van de ziel. Ach, wat zaligheid! De reinen van hart zullen God zien, niet als een verschijning, neen, zij zullen Hem in het oog blikken, in het oog lezen, dat 'alles weer goed is.' Daar hunkert de reine van hart naar, en het zal hem gegeven worden! En altijd zullen zij met de Heere wezen, zonder dat ooit hun reinheid bevlekt, hun vrede verstoord, hun gemeenschap met God verbroken wordt, ja zelfs kan worden. Zalig – de reinen van hart! Laat hun leven moeilijk zijn, een leven van ontbering en strijd, – eenmaal zullen zij rusten aan het hart van God in eeuwige liefde."

N.a.v. John Blanchard, *Zalig zijn zij, De zaligsprekingen voor vandaag, gebonden, 360 blz., € 22,50, Uitgeverij De Banier, Utrecht, ISBN 90-336-0578-3.*

A. van Heteren

DE BELUIDENIS VAN EEN GEBROKEN KERK (2)

De belijdenis van een gebroken kerk – zo heeft dr. Verboom zijn boek over de Dordtse Leerregels genoemd. Met deze titel bedoelt hij ongetwijfeld een typering van dat belijdenisgeschrift zelf te geven. Een gebroken kerk..., wie en wat zou hij ermee bedoeld hebben? Me dunkt dat de schrijver bijna aan het eind van zijn boek een verklaring geeft. Namelijk als hij aan het slot van hoofdstuk 7 terugblikkt op de gebeurtenissen vanaf 1604. De remonstranten moeten tijdens de Synode van Dordt een nederlaag incasseren. Tot het laatste toe hebben ze geprobeerd de Synode om te buigen van een rechtbank naar een vrije kerkelijke vergadering. Een soort conferentie waar op voet van gelijkheid van gedachten zou worden gewisseld over de ontstane leergeschillen. Het is ze niet gelukt. De overheid, in dit geval de Staten-Generaal van de Verenigde Nederlanden, wilde na zoveel jaren een uitspraak. Zelf wilde ze wel rechter zijn, maar de uitspraak moest gedaan worden door de Nationale Synode die op haar last was samengeroepen.

Zes weken lang hebben de gedaagde remonstranten een ordelijke behandeling van hun zaak op de Synode getraineed. Steeds weer trokken ze zich terug op formele punten. Totdat de vergadering door hun toedoen in een complete impasse is geraakt. Dan, op

14 januari 1619, is voorzitter Bogerman het zat. In een hevige uitbarsting van emoties stuurt hij hen weg: "Dimittimini, ite, gaat heen!" Het duurt niet lang of de remonstrantsgezinde predikanten worden afgezet.

De rust is in de Synode terug gekeerd. Nu krijgen de afgevaardigden de gelegenheid om zich in alle rust te bezinnen op de aangelegen punten van de leer. Over de verkiezing en verwerping, over de verdorvenheid van de mens, over de verzoening met God, over de aard van Gods genade en over de volharding der heiligen. Na iets meer dan drie maanden worden de concepten goedgekeurd en worden de Leerregels van Dordrecht in de Grote Kerk voorgelezen.

De gereformeerde leer is veilig gesteld. Maar, zegt Verboom, inmiddels is de kerk wel gebroken. Op die 14^e januari brak immers de Gereformeerde Kerk in de Nederlanden definitief.

onze belijdenis?

De belijdenis van een gebroken kerk... Het moet nog steeds gezegd worden. Wellicht duidt dr. Verboom daar ook op. De Leerregels van Dordrecht behoren tot alle kerken van Nederland die zich gereformeerd noemen – of protestants... Maar het is een gebroken kerk. Kerken die een gezamenlijke verbondenheid kennen in de belijde-

nis van de Reformatie, waaronder die van Dordt. Maar tussen en door die kerken heen lopen allerlei scheuren en breuken. Tot heel recente toe.

Terecht gezegd dus: *de belijdenis van een gebroken kerk*. En met leedwezen gezegd. Want het zou anders moeten zijn. Kerken die één en dezelfde belijdenis hebben, zouden op grond daarvan ook één moeten zijn. "Eén Heere, één geloof, één doop..."

Ondertussen is het wel de vraag of de Leerregels ook echt de belijdenis van deze kerken zijn. Of ze ook echt onze belijdenis zijn. Ik bedoel: dat we hun inhoud ook voluit voor onze rekening nemen. De belijdenis van de totale verdorvenheid en verlorenheid van de mens. De belijdenis van de pure en eenzijdige genade van de Heere. De belijdenis van de dubbele predestinatie van eeuwigheid: uitkomend in verkiezing en verwerping. De belijdenis van de verzoening, alleen door het bloed van Christus. De belijdenis van de bewaring van Gods kinderen bij de verkregen verlossing, door goddelijke ontferming alleen.

Hoe is dat in dit boek? Dat zo'n keurig overzicht biedt van de achtergrond, de totstandkoming en de inhoud van de *Canones*. Dat heldere en terzake doende toelichting geeft op de diverse onderdelen ervan.

Ik moet zeggen dat dr. Verboom veel goede woorden wijdt aan dit derde belijdenisgeschrift. Vanaf het begin. Zo neem ik graag enkele woorden over uit het Woord vooraf. "Als leerlingen van de Reformatie hebben de Dordtse Leerregels ons iets te zeggen. Bij grondige bestudering ervan wordt duidelijk dat er diepe bijbelse wijsheden schuilgaan achter de door de context bepaalde formuleringen. Ik prijs me gelukkig hier steeds meer van ontdekt te hebben. De kerk van vandaag zou er mijns inziens tot haar eigen schade aan voorbijgaan" [9].

Woorden van deze strekking bezigt de schrijver ook in zijn toelichting op de diverse artikelen. Op diverse plaatsen wordt de pastorale toon van de Leerregels geprezen. Van canon II-5, dat spreekt over de belofte van het Evangelie die zonder onderscheid moet verkondigd worden, zegt dr. Verboom dat het van grote zuiverheid is en een illustratie van het kostbare reformatische erfgoed. Vergelijkbare typeringen verbindt hij aan de artikelen III/IV-6 en 8: "Dit artikel glanst van reformatische kwaliteit" [236].

afstand

Toch oordeelt de schrijver, die namens de Gereformeerde Bond een leerstoel

bezet aan de Universiteit van Leiden, niet op alle punten zo positief. In artikel 1-16 spreekt, aldus dr. Verboom, het pastorale hart. De opstellers hebben oog voor de geestelijke problemen die de verkiezingsleer kan veroorzaken. Zij sporen degenen die het levend geloof in Christus en de vrede in het geweten nog niet krachtig gevoelen maar die nochtans de genademiddelen gebruiken, aan om in dat gebruik vlijtig voort te gaan en niet mismoedig te worden. Nog minder behoeven zulken te menen dat zij tot de verworpenen behoren. Dr. Verboom signaleert dat hier in de Leerregels de aandacht verschuift van Gods beloften naar de kenmerken. Zijn vrij scherpe oordeel: "Hier is de pastor gevangen in een schematisch denken. De weg die gewezen wordt, helpt niet echt" [223]. Een vergelijkbaar verwijt lezen we op pag. 239, naar aanleiding van de artikelen III/IV-11 en 12. Het zijn de artikelen die (althans naar mijn oordeel) op indrukwekkende wijze spreken over het wonder van de wedergeboorte. Dr. Verboom echter bemerkt hier een verschuiving van een geloofsnaar een wedergeboortetheologie. En dat terwijl toch ook onze Catechismus in zondag 3 belijdt: "... tenzij dan dat wij door de Geest wedergeboren worden." Dr. Verboom: "Er is op dit punt in de *Canones* nog geen sprake van een strak systeemdenken, maar wel zijn de aanknopingspunten aanwezig voor het latere systeemdenken in de gereformeerde traditie hier aanwezig."

De scherpste kritiek uit de schrijver als het gaat over de verwerping van eeuwigheid. Op dit punt neemt hij klip en klaar afstand van de belijdenis van de kerk. Van de Dordtse Leerregels dus. Daar is hij heel eerlijk in. Zijn vraag is vooral of de wijze waarop de vaders van Dordrecht over het leerstuk van

de verwerping spraken, niet een toegevoegd aan een logische denkconstructie is, een rationele conclusie vanuit de leer van de verkiezing. Het is de vraag, aldus dr. Verboom, of de opvatting van de Leerregels op dit punt wel "een nazeggen van het Woord" is. "Spreekt de Schrift zo over de verwerping?" [214].

Laat ik hier direct aan toevoegen: het stellen van die vraag is op zichzelf beschouwd niet verkeerd. We mogen de belijdenis van de kerk bevragen aan de hand van de Heilige Schrift. Gods Woord is de enige bron en norm voor de leer van de kerk. Noch haar oude papieren, noch het getal van degenen die haar onderschrijven, geven gezag aan de belijdenis. Haar gezag is alleen geldig als ze in overeenstemming is met de Heilige Schrift. Nee, de vraag is niet onjuist. Maar het antwoord dat dr. Verboom geeft en het alternatief dat hij biedt, de gewijzigde invulling van de leer der verwerping, is mijns inziens wel onjuist.

Ik geef hier de reactie van dr. Verboom zelf. Ik doe dat nu zonder commentaar. Volgende keer Deo volente hopen we er verder over na te denken. "Gods verkiezing wil zeggen dat Gods keus altijd aan onze keus voorafgaat. Van Gods verwerping moet gezegd worden dat Gods keus ná onze keus komt. Daartoe heeft God van eeuwigheid besloten. God houdt de verharding van de mens heel lang vol, maar er is een grens. Als die grens bereikt is, reageert God met Zijn verwerping. Zó is Zijn eeuwig besluit" [221].

N.a.v.: Dr. W. Verboom, *De belijdenis van een gebroken kerk. De Dordtse Leerregels – voorgeschiedenis en theologie*. Uitgeverij Boekencentrum te Zoetermeer. ISBN 90-239-1064-8. Paperback. 320 pag. Prijs € 22,50.

J.M.J. Kieviet

VRAGENRUBRIEK

De aanneming tot kinderen.

We willen tot een afronding komen met de beantwoording van een eerder behandelde vraag, die ik voor alle duidelijkheid nog eens zal herhalen: In Romeinen 8: 16 schrijft de apostel: "Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn". Hoe gaat dat nu in de praktijk toe?

We wezen er reeds op dat de Geest Die getuigt, dezelfde Geest is Die ook

overtuigt. Het getuigende werk geschiedt zelfs in de weg van de overtuiging.

De Heilige Geest geeft een klaar getuigenis in mijn hart dat ik uit genade door God, om Christus' wille, tot Zijn kind ben aangenomen. De Heilige Geest legt hiervan getuigenis af door middel van het Woord van God. Het Woord van God, dat ons spreekt van genade, overvloeiende voor de grootste der zondaren, wordt in mijn geest,

mijn hart, toegepast, zodat ik mag geloven dat de Heere ook mij heeft aangenomen tot Zijn kind.

Dit te weten werd immers de begeerte van mijn hart? Ik kreeg er werkzaamheden mee. Ik maakte die begeerte aan de Heere bekend. De wetenschap een kind van God te zijn komt mij niet als het ware aanwaaien. De Heere maakt mij werkzaam.

Als de Heilige Geest Gods Woord toepast, bijvoorbeeld het bekende Schriftwoord: "Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn", Jes. 43:1, dan schenkt Hij er het geloof bij. Dat hoort bij de toepassing van Gods Woord: het geloof in dat Woord. Ik ga het mij toe-eigenen. Er is geen vrees, geen twijfel, nee, dat wordt juist weggenomen! Lees maar eens hoe de Heere in Jesaja 43:1 juist zegt: Vrees niet! Want wie spreekt Hij hier aan? De Heere zegt: o Jakob! En heb ik mijzelf niet als een Jakob leren kennen? Heb ik niet alle reden om voor de Heere te vrezen? Heeft Hij mij niet naar mijn naam gevraagd, zoals Hij dat deed in die nacht aan de Jabbok: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob, Gen. 32:27. Zie je wel, dat het getuigend werk van de Heilige Geest plaats vindt in de weg van het overtuigend werk? Dan maakt de Heere aan Jakob een nieuwe naam bekend: Uw naam zal voortaan niet Jakob heten, maar Israel. Dit vinden we ook weer terug in het reeds aangehaalde Jesaja 43. Lees maar: "Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israel! Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn".

Als de Heere in het zondaarshart deze zaken uitwerkt, blijft er aan mijn kant niets over dan diepe verwondering! Dan kan ik het niet op dat God zo goed is voor een slecht mens! In de aanneming des geloofs is geen spoor van rechthebbendheid. De zondaar neemt het heil niet aan, zoals hij maandelijks zijn loon aanneemt. Dat nemen we aan, omdat we er recht op hebben. We hebben er toch voor gewerkt! Het aannemen van het heil is een aannemen des geloofs, gewerkt door de Heilige Geest. Door het geloof verstaan we dat we gans en al onwaardig zijn. Dat het ontvangen van de minste zegen al eeuwig verbeurd en verzondigd is!

Maar door het geloof verstaan we er ook iets van, dat het heil dan wel niet verdiend is door mij, maar wél verdiend! Namelijk door een Ander. Dan word ik bepaald bij het diepe Borglijden van de Heere Jezus Christus, Die de eeuwige Zoon des Vaders is, maar in het donkere Golgotha-uur niets meer over Zijn door dorst gekloofde

lippen kon krijgen, dan het bange: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!

Het kind van God wordt hieraan gekend dat hij de Zoon, de oudste Broeder, de Zaligmaker, meer en meer gaat zien als de Oorzaak der zaligheid. In welk een diepe en aangrijpende weg heeft Hij het kinschap voor arme, verloren zondaren verworven!

Om het Offer op Golgotha is Jakob reeds van eeuwigheid kind van God, en staat zijn naam opgetekend in het boek des levens. Om het Offerlam en Zijn verdienste is Jakob in de tijd wedergeboren door Woord en Geest. Om hetzelfde volbrachte werk van Sions Koning, geeft de Geest van Christus de heerlijke beleving ervan in Jakobs ziel.

Wordt dit laatste nu door het geloof, in diepe ootmoed en verwondering beleefd, dan fluistert mijn ziel ook, diep ontroerd: Abba, Vader! Wat ligt alles dan teer en zuiver. Wat ben ik dan ontdaan van alle zondelust en onreinheid. Dat nieuwe leven kan niet in de zonde zijn vermaak vinden. De vrees is weg. Ik kan wel sterven! Heb ik eerder wel eens gezegd dat de hele wereld zalig kan worden, behalve ik, nu aanbidt het hart: Waarom was 't op mij gemunt, daar zo velen gaan verloren!

Dit gevoelen, de zekerheid des geloofs, het je kind des Heeren weten, is daar, waar de verloren zoon aan de voeten van de Vader ligt en weent dat hij het kinschap voor eeuwig verdorven heeft. Daar, juist daar, spreekt de Vader woorden van liefde en vrede. Daar vloeien stromen van zegen. En maakte het gevoel van mijn schuld mij al zo klein, het gevoel van Vaders liefde maakt me nog kleiner! Een hartelijke wederliefde rijst in mijn hart.

Straks, aan de stranden der eeuwigheid, zal die vrede storeloos en einde-loos worden ervaren. Hier is nog de barre zandwoestijn. Hier woont nog de Amalekiet, met zijn venijnige aanvallen en verzoeking. Hier is nog het verdorven verlangen naar Egypte's vleespotten. Hier is nog het van na-

ture murmurerend bestaan. De oude mens strijdt tegen de Geest. Is het niet vreselijk? Maar de Geest strijdt tegen het vlees. En de Geest van Christus zal overwinnen. Als het vlees, de tijd, het hier en nu weer de overhand krijgt, wordt de Geest bedroefd en wijkt Hij. Hij laat echter een dodigheid en dorheid en magerheid achter, waarin ik het niet meer uit kan houden. Hoe komt het ooit goed? Hij herkent zich, en zie daar de werkingen van Gods Geest, Die nooit laat varen de werken Zijner handen, hij herkent zich in Psalm 119:88

Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond

Uw trouwe hulp. Stier mij in rechte sporen.

Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,

Dat onbedacht zijn herder heeft verloren.

Ai, zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten schond,

Want hij volhardt naar Uw geboon te horen!

Tenslotte: voor alle duidelijkheid; wie eenmaal een kind Gods mocht worden, zal dat eeuwig blijven. Ook al verzondigt hij het altijd weer. Dat is krachtens Gods roeping en verkiezing, welke onberouwelijk zijn. Dat is vanwege het vast fundament van Gods eeuwig welbehagen. Dat is vanwege de eeuwige kracht in het bloed van het Offerlam, Jezus Christus.

Maar het kinschap wordt beleefd als de Heilige Geest met en in mijn hart getuigt dat ook ik, zelfs ik, delen mag in het onvergankelijk heil. Ben ik van huis, dan wijkt de vrede. Is er weer een thuiskomen, dan daalt de vrede neer. En het echte kind van God wordt hieraan gekend, niet dat hij steeds de Vadersnaam gebruikt, maar dat hij de wil van de Vader doet! "Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is", Matth. 7:21.

K. Hoefnagel

OPENBARE BELIJDENIS (2)

De vorige maal heb ik in een eerste artikel geschreven over het doen van geloofsbelijdenis in het licht van de Kerkorde. Ik wil nu nog enkele accenten aanbrengen op de geloofsbelijdenis in het algemeen en het karakter ervan.

Er bestaan binnen de Gereformeerde Gezindte twee opvattingen over het

belijdenis doen. Men spreekt over belijdenis der waarheid en daarnaast van belijdenis des geloofs. Ik heb als mijn indruk weergegeven dat belijdenis der waarheid zonder meer in die vorm onder ons in onze kerken niet of nauwelijks voorkomt. Belijdenis doen van de waarheid wordt verklaard vanuit een historisch geloof. Men verklaart in te

stemmen met de waarheid van Gods Woord; men verklaart Gods Woord voor de waarheid te houden. Het persoonlijke geloof blijft daarbij buiten beeld. Er wordt geen uitspraak gedaan over het hart van de belijder.

Motieven voor deze visie zullen zijn dat niet ieder kerklid zo maar kan zeggen dat hij het zaligmakend geloof bezit. Men kan dat als kerk niet eisen. Deze eis komt alleen God toe. Verder gaat men hierbij uit van de realiteit van het historisch geloof. Men beschouwt de kerk feitelijk ook als een vereniging, waarvan men door vrije keuze lid kan worden.

Wij menen echter dat de kerk mag eisen, wat de Heere eist. Ja, de kerk moet dat zelfs verlangen. Het bevel van bekering en geloof vinden we zowel in Gods Woord (Mark. 1:15) alsook in de Belijdenis (DL. II,5). Maar mag de kerk het vorderen op een bepaalde leeftijd, bijvoorbeeld in de jeugd? De kerk moet het zelfs ten allen tijde in het heden vragen van de hoorders. Juist het nalaten van de eis is niet zonder gevaar; men ontkent daardoor de schuld van het ongeloof. Maar let wel: de eis tot geloof is niet hetzelfde als de veronderstelling van het geloof. In de Gereformeerde kerken gebeurde dat in sterke mate. Daarvan moeten wij ons wel onderscheiden. Wij mogen wel ieder houden aan zijn belijdenis en we spreken daar de belijdende leden op aan, maar we verklaren niet en we gaan er ook niet van uit dat een afgelegde belijdenis nu ook zonder meer een bewijs is van genade. Veel belijders zijn later teruggevallen in de wereld en de zonde (Matth. 7:21-23). En hoe staat het dan met het historisch geloof? We kennen allen deze aanduiding. De Schriftgeleerden kenden de inhoud van de Bijbel, toen ze Bethlehem aanwezen als de plaats van Jezus' geboorte; men kan dit natuurlijk geen geloof in de eigenlijke zin noemen. Wel geloven de duivelen ook, sidderend, maar voor hen bestaat geen vergeving. Hun geloof is geen geloof. Geloof zonder genade en zonder de bediening van de Heilige Geest, kan geen volwaardig geloof genoemd worden. Het zou goed zijn de historisch gelovigen ervan te overtuigen, dat zij geen echt geloof hechten aan de Schrift.

Paulus verbindt inzake het geloof hart en mond: "Indien gij met uw mond zult belijden de Heere Jezus en met uw hart zult geloven dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zo zult gij zalig worden" (Rom. 10:9).

De belijdenis des geloofs vinden we reeds terug in Gods Woord. De ka-

merling sprak zijn geloofsbelijdenis uit en werd daarna gedoopt. Toen de kinderdoop ingang vond, kwam de betekenis van de geloofsbelijdenis op. Men werd daardoor bewust lid van de gemeente. Men verkreeg daardoor ook toegang tot het Heilig Avondmaal.

Veel belijdeniscatechisanten onder ons zullen worstelen met de vragen rond het Avondmaal. Dit geldt van de een meer als van de ander. Hoe leggen we dit verband? Het is inderdaad zo, dat onze vaders een nauw verband legden tussen belijdenis en Avondmaal.

Toen echter de kerk al meer volkskerk werd, hetgeen reeds gebeurde in de loop van de zestiende eeuw, werd het moeilijker voor de kerk om het zuiver karakter van geloofsbelijdenis en Avondmaal te handhaven, zo merkt Bouwman op. Er ontstond strijd en verschil van gevoelens over deze vragen. Er waren er die stelden dat een onergerlijk leven, alhoewel zonder genade, geen belemmering was voor het deelnemen aan het H. Avondmaal. Men bestreed hiermee de Labadie, die op zijn wijze de wedergeboorte sterk accentueerde als voorwaarde voor het Heilig Avondmaal. Hij stelde dus dat geloof en wedergeboorte zeer kenmerkend en duidelijk moesten openbaar worden bij de Avondmaal-gangers. En juist daartegenover kwam, ook weer volgens H. Bouwman, de mening op, dat uiterlijke instemming met de belijdenis reeds genoeg was om toegang te hebben tot het Avondmaal.

In het voetspoor van de Labadie vroeg men soms aan hen die belijdenis wilden doen, een duidelijk verslag van hun bekering. Voetius wees deze eis in haar gestrengheid af, omdat iemands verleden soms wel veel reden tot schaamte gaf en ook omdat zo'n verhaal van de bekering nog geen bewijs is van de echtheid van het geloof.

We zien dan dat er in de geschiedenis der kerk spanningen geleefd hebben. Er was een de Labadie, die zeer minutieus en onderzoekend het hart als het ware op tafel wilde hebben en daarnaast waren er anderen, die iedere belijder aan het Avondmaal wilden zien. Hoe moeten we hierover oordelen? Laten we ons houden aan de Catechismus, die het bekende antwoord geeft betreffende de toelating tot het Avondmaal. Daar wordt een levend geloof gevraagd. U zult begrijpen waar de schoen wringt. Een schuchter mensenkind durft zich deze vereisten niet toe te rekenen. Om de nauwe band tussen belijdenis en Avondmaal vast te houden, zijn er in het Noorden gemeenten (geweest), die de wacht betrokken bij de openbare belijdenis. Deze vond niet plaats als afsluiting

van de catechisatie, maar men kwam ertoe, wanneer men kennelijk in de ruimte van het geloof was gesteld. Wie hierover leest, komt onder de indruk van de schoonheid van dergelijke krachtige persoonlijke getuigenissen. Soms deden hoogbejaarden nog belijdenis. Het was aan geen leeftijd gebonden. Dit gebruik had ongetwijfeld rijkdom en kracht in zich. Maar er zijn ook wel bezwaren tegen in te brengen. Vanouds werd in het verleden de belijdenis altijd gezien als een afsluiting van de catechisatie. En hoe moest het dan als doopleden of ongedoopten kinderen kregen? Konden hun kinderen gedoopt worden? Dat gebeurt wel als het gaat over doopleden, die hun kinderen willen laten dopen. Ongedoopten konden hun kinderen niet zonder meer laten dopen. Waren dit dan nog wel kinderen des verbonds?

Buiten het Noorden werd in onze kerken de eis gesteld dat men belijdenis moest hebben afgelegd, aler men de kinderen wilde laten dopen. Dat is toch wel een terechte voorwaarde. Zo wordt gebouwd aan een geordend kerkelijk leven. Zo wordt de jeugd geleerd zonder uitstel de eis van het geloof en geloof onder de ogen te zien. Maar het brengt de aspirantbelijders wel in een onmogelijk, inderdaad een onmogelijk parket. Men moet belijdenis des geloofs afleggen en men kan het niet, men wil het niet. Ik denk dat op deze manier de belijdenis der waarheid hier en daar haar kans heeft gekregen. Is er geen waar en zeker geloof, dan vragen we maar een uiterlijke belijdenis. En in dat geval wordt de weg naar het Avondmaal langer en moeilijker en moet eigenlijk de wacht betrokken gaan worden bij de Avondmaalstafel.

Ik heb zelf heel verschillende Avondmaalspraktijken in mijn vorige gemeenten meegemaakt; en dan heb ik persoonlijk het meest vrede met de gedachte dat er geen automatische band gelegd wordt tussen belijdenis en Avondmaal. Geen logische constructie, noch aan de ene kant, noch aan de andere kant. Allereerst vanuit de gedachte dat later veel belijders blijken buiten het geloof te staan. Velen gingen terug, zoals ook de Heere Jezus moest meemaken. In een gemeente met een zeker volkskerkarakter kan dit verval bij een zeer hoog percentage achteraf toeslaan. Dat make ons temeer voorzichtig om de indruk te wekken dat jonge belijders allen ware gelovigen zijn. Als we eerlijk zijn, moeten we erkennen dat deze praktijk binnen onze kerken wel

leeft. Belijder, Avondmaalganger, hemelganger. We zijn niet Rooms, waar men gelooft dat uitwendige handelingen genade bewerken, zoals de deelname aan de mis. Het is dan ook niet vanuit de geschiedenis hard te maken dat bij de geloofsbelijdenis de belofte bindend wordt gevraagd om deel te nemen aan het Avondmaal. Dat gebeurt wel in gevallen van de volwassendoop en ook dan kan het een zeer zware eis zijn.

Maar ook in die gevallen waarin we met blijdschap mogen vernemen van belijdeniscatechisanten, dat zij een oprechte begeerte uitspreken naar de kennis van de Heere Jezus en dat zij de kenmerken van een oprechte keuze vertonen, is er tijd en voortgang nodig om de weg naar het Avondmaal te kunnen gaan.

Jonge mensen kunnen een vast voor-nemen uitspreken, om de Heere te dienen, zodat de onberouwelijke keus in hun leven in principe is gedaan. Maar dat gaat nog lang niet altijd samen met een onderscheiden kennis aangaande het lichaam des Heeren. Het is niet te ontkennen dat er een hecht verband bestaat tussen belijdenis en Avondmaal. Maar in de voortgang van het geestelijk leven kan het nog ruim tijd vragen aler men enigermate verstaat de volheid die er is in Christus Jezus. Zijn Persoon kan nog zo verborgen zijn. Paulus wist ervan dat het de Heere had behaagd Zijn Zoon in hem te openbaren. Daarom kan het niet goed zijn om jonge mensen te drijven naar het Avondmaal. Drijf hen wel tot Christus, en als dat vrucht heeft mogen hebben, dan ontsluit zich als vanzelf de weg naar de tafel des Heeren. Vanuit de liefde van Christus mogen we trachten als voorganger en gemeente onze jongeren jaloers te maken op de rijkdom die er bij de Heere is. Deze rijkdom mag, als het goed is, afstralen van het Avondmaal. Maar het gebeurt helaas lang niet altijd, al zou het zo moeten zijn. Als de gemeente de liefde van Christus vertoont, zal dat doorwerken naar de jeugd. Dan mogen we onze jongeren opwekken om in de Avondmaalsgang opnieuw belijdenis te doen van het geloof in Christus. Maar dat kan alleen de Heilige Geest bewerken. Iedere prediker zal me toestemmen dat het lokken van de lammeren op afstand soms maar weinig resultaat lijkt te hebben, terwijl allerlei ontdekkende en afmanende signalen juist hen treffen, voor wie deze niet bestemd zijn.

We mogen geen pleit voeren voor een rust buiten Christus en buiten het Avondmaal. Wie iets van Hem kent, zal begeren Hem daar te ontmoeten.

Maar laat het zijn op Gods tijd en spontaan vanuit het persoonlijke geloof, dat gewerkt is door Gods Geest. "Hij zal leiden het zacht gemoed, in het effen recht des Heeren". Ons gebed mag zijn: "Trek ons, wij zullen u nalopen". Die hernieuwde belijdenis hebben wij allemaal nodig.

LOF ZIJ DE VADER EN ZIJN ZOON EN DE HEILIGE GEEST

1 Tim. 3:16

In het laatste vers van 1 Tim. 3 staat heel wat. Daar mag niet aan voorbij gegaan worden. Het houdt verband met wat in het vijftiende vers is gezegd. Daar heeft de apostel het over de gemeente als pijler en bolwerk van de waarheid. Nu wordt in het zestiende vers de inhoud van die waarheid op zeer opmerkelijke wijze tot uitdrukking gebracht. Hierdoor wordt aangegeven in welke heilsverbanden de gemeente des Heeren is opgenomen, waardoor de gemeente ook is en waarom zij zich als gemeente van de levende God moet laten zien in de wereld. De ambtsdragers zijn daarbij bijzonder betrokken. Zij dienen voorgangers te zijn in belijden en beleven. Dit is een zaak van levensbelang, voor zichzelf en voor de gemeente. Onlosmakelijk moet daaraan de vraag verbonden zijn: waarom wil ik ambtsdrager zijn en waarvoor? Want in het ambtelijke werk gaat het om de praktijk, de beleving van de verborgenheid der Godzaligheid. Deze kernzaak bevat veel. Hetgeen bij God de Heere verborgen was, is geopenbaard en de inhoud ervan vormt de ware religie. Met nadruk wordt door de apostel gezegd: die verborgenheid is buiten twijfel. Zij staat zo vast als een rots. Onveranderlijk. Onvernietigbaar.

Opvallend is dat aan de verborgenheid is verbonden het woord 'Godzaligheid.' Godzaligheid is naar het Woord van de Heere een leven in de vreze des Heeren, het doen van de wil des Heeren, vastgelegd in de wet van de Heere. Door Christus Jezus wordt dit werkelijkheid in het leven. Hij heeft het verdiend en door Zijn Geest geschiedt het. Er komt beleving van de ware religie. Dit nu moet ons stil maken. Het moet ons leiden tot verootmoediging, maar ook tot belijden, want er is heel wat gebeurd: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid, 1 Tim. 3:16.

Men heeft gezegd dat Paulus hier een deel van een christelijk lied of van

En hiermee heb ik tegelijk getracht aan te geven dat de vragen van Voetius juist en goed afgestemd zijn op de praktijk van het kerkelijke en geestelijke leven.

P. Roos

een oude geloofsbelijdenis aanhaalde. Dit kan. Het is niet met zekerheid te zeggen. Wat wel gezegd kan worden is dat we hier een 'Kort Begrip' hebben van al de heilswaarheden. Van de hoofdzaken van onze Christelijke belijdenis. Allereerst zegt Paulus dat de Zaligmaker is geopenbaard in het vlees. Het woord 'openbaring' wijst op veel. Christus was reeds voor de menswording. We lezen het woord 'openbaring'. Een onderstreping van Jezus' eigen getuigenis. Hij is door Zijn inkomen in de wereld ons mensen in alles gelijk geworden uitgenomen de zonde. Als waarachtig en rechtvaardig mens heeft Hij geleefd. Op heel het menselijke leven van Jezus valt de nadruk. Terecht staat in de catechismus, zondag 15, dat Jezus Christus aan lichaam en ziel de ganse tijd van Zijn leven op aarde, maar inzonderheid aan het einde van Zijn leven de toorn van God tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht heeft gedragen. Het doel wordt in diezelfde zondagsafdeling duidelijk beleden.

Paulus zegt verder dat Jezus gerechtvaardigd is in de Geest. Dit wijst op de verhoging van Jezus Christus. In Zijn opstanding, in Zijn hemelvaart, is Hij gerechtvaardigd. Dit heeft de betekenis van in het gelijk gesteld worden, bekrachtigd worden. Christus is God en mens. Zo is Hij door de Vader verklaard. Welk een betekenis ligt er in Jezus' opwekking en opneming. Jezus Christus is opgewekt op de derde dag door de Vader en Hij is op de veertigste dag opgenomen door de Vader. Hij is één met de Vader en de Heilige Geest. Deze Gods-Zoon, deze waarachtige mens, is gezien door de engelen. Bij Hem zijn de engelen betrokken. Het zijn Zijn dienaren. Zij verheerlijken Hem. Bij Zijn Borgwerk als Middelaar zijn ook de engelen aanwezig. De geboorteaankondiging spreekt van engelverschijning. Het geboortefact wordt door de engelen geproclameerd en bezongen. In Gethsemane, in Zijn bittere doodstrijd, werd Hij bijgestaan door een engel. Op de opstandingsmorgen mochten de enge-

len Hem als eersten begroeten in Zijn grafspelonk. Bij Zijn hemelvaart waren engelen en gaven de heilsboodschap omtrent Hem en Zijn werk door. Komt Hij weder: de engelen zullen niet ontbreken. Jezus Christus staat nu in het midden van de engelenwereld. Dit is boven ons, niet onder ons.

Hij wordt gepredikt. Universeel wordt het evangelie met Hem als inhoud verkondigd. Het heilswoord vermeldt verder: geloofd in de wereld. Laten we goed onthouden dat er niet staat: geloofd door de wereld. Dat is uitgesloten. Het is onmogelijk. Want de wereld en zo de totale mensheid ligt in de macht van de overste van deze wereld: de duivel. In de wereld die in het boze ligt vinden wonderen plaats. Mensen komen tot het geloof. Mensen gaan geloven. Het wonder van wedergeboorte vindt plaats en laat gevolgen zien. De wedergeboorte leidt op de weg tot het geloof in Christus als Borg en Middelaar. De behoefte ontstaat om tot Hem te vluchten. Met de schuldbrief in de handen wordt geroepen: Heere, wees mij genadig. Dit nu is een deel van de verborgenheid der godzaligheid. Laten we dit goed onthouden, opdat we ons niet tevreden stellen met een historisch geloof dat wel de 'stukken' kent, maar niet het leven. Men is dan niet door de Heere geleerd. Waar de zaligmakende werking van het geloof mag zijn, neemt de verwondering toe dat men het geloof mag kennen in de Heere en Zijn heil uit genade alleen!

Als laatste wijst de apostel op de opname in heerlijkheid. Jezus Christus is thuis bij Zijn Vader, omstraald van heerlijkheid, wachtend tot het moment dat Zijn volle heerlijkheid zal schitteren op aarde. Nu is er nog de zonde, de heerschappij, de macht van satan en wereld. Nu is er nog een strijdende en een triomferende kerk. Zij zijn niet gescheiden van elkaar, maar leven wel op afstand van elkaar. De triomferende Kerk is in de hemel en de strijdende Kerk is op de aarde. Maar straks als alles nieuw is geworden en het oude is voorbijgegaan zal er de zichtbare eenheid zijn. We kunnen het lezen in het boek Openbaring. Denk aan Openbaring 7: daar worden we gewezen op het zitten op de troon en het staan voor, rondom de troon. Op de troon zitten de Vader en de Zoon, het Lam. Voor de troon staat de ontelbare schare. Ouderlingen zijn aanwezig, de totale gemeente des Heeren is er. Vier dieren zijn er als vertegenwoordigers van de schepping. De engelen hebben zich bij hen gevoegd. We horen zingen en dat met een grote stem: De zaligheid zij onze God Die op

de troon zit en het Lam.

Zullen wij ontbreken? De Heere leert zingen. Hij geeft stof om te zingen, veelzijdig, inhoudsvol. De Psalmen geven het aan. Hij geeft psalmen op de dag en in de nacht. Letterlijk en figuurlijk. Door Zijn inlating wordt gezongen in de diepte en wordt de harp van de wilgen genomen. Eenmaal zal het zingen geen einde nemen: het lied ter ere van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Een christen zei eens: wie in de hemel mag zingen, heeft hier op aarde de maten geleerd. Ook dat moet leiden tot overdenking.

M.C. Tanis

BIBLIOTHEKEN OPGELET!

U heeft in de media de afgelopen tijd kennis kunnen nemen van de commotie rondom de leenrechten die iedere bibliotheek af moet dragen aan de stichting leenrecht. Deze discussie is zelfs op aandringen van onze SGP 2ekamer-fractie in de Kamer gevoerd. Een motie om de christelijke bibliotheken vrijwaring te schenken haalde het helaas niet. Op aandringen van de minister heeft een delegatie van het samenwerkingsverband chr. bibliotheken een gesprek gehad met stichting leenrecht. In dit gesprek is duidelijk gebleken dat vanaf het jaar 2006 iedere bibliotheek aan deze verplichting moet voldoen (afdracht van ca. 11 eurocent per uitgeleend boek). Dat een bibliotheek in een kerk is gevestigd speelt hierin (helaas) geen rol van betekenis. Wat de afdracht van gelden vanaf het jaar 1997-2005 betreft, was het voorstel van de stichting om vanaf 2006 een opslag van 5 cent te doen (dus 16 eurocent per boek) en dit zoveel jaar lang als het aantal jaar dat er uitgeleend is voor 2005 plus vanaf het jaar 2005 volledig betalen. Dit was voor het samenwerkingsverband christelijke bibliotheken onacceptabel. Het tegenvoorstel van het samenwerkingsverband was het afdragen van een laag en éénmalig bedrag per lid als afkoopsom. Vanaf 2006 dient dan het volledige bedrag van ca. 11 eurocent per uitlening betaald te worden. Hier is de stichting leenrecht onlangs mee akkoord gegaan. Om aanspraak te kunnen maken op deze regeling dient een bibliotheek voor 1 juni aangemeld te zijn. Dit was eerst 1 mei, maar onlangs is dat met een maand verlengd, omdat het ondoenlijk was iedereen in korte tijd hiervan op de hoogte te brengen. Doen zij dat na de gestelde termijn dan zullen

alle jaren volledig in rekening worden gebracht. Waarschijnlijk wordt dit nog met een maand verruimd, maar daar is nu nog geen duidelijkheid over. Duidelijk is wel door de minister benadrukt dat zij die dit niet doen, juridische sancties kunnen verwachten. Bij deze worden dan ook alle bibliotheken / kerkenraden opgeroepen om hun bibliotheken op te geven via het mailadres: info@christelijkebibliotheeken.nl (Albert de Jong) of schriftelijk naar: Albert de Jong, Nassaustraat 79, 3281 BR NUMANSDORP.

Per omgaande krijgt men dan een aanmeldingsformulier toegestuurd, wat vervolgens naar de stichting leenrecht gestuurd kan worden. Meer info over de leenrechten op www.christelijkebibliotheeken.nl).

STUDIE THEOLOGIE

Aanmelding voor de studie theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn

Het college van hoogleraren van de Theologische Universiteit te Apeldoorn nodigt aspirantstudenten, die theologie willen studeren, uit zich in te laten schrijven.

Voor de inschrijving wordt gevraagd een eindexamen van het VWO, een propedeuse HBO of een daarmee gelijkgesteld getuigschrift en instemming met de gereformeerde belijdenis.

Volledigheidshalve zij vermeld dat wij voor de theologische studie een grondige kennis van de klassieke talen van belang achten. Voor degenen die ten aanzien van het Grieks en/of Latijn een deficiëntie hebben, wordt – in samenwerking met de universiteit van Kampen (vrijg.) – een éénjarige vooropleiding gegeven.

Aanmelding kan schriftelijk, telefonisch of per mail bij de universiteit, Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, tel. 055-577 5700, secretariaat.tua@planet.nl. Ook kan op dit adres informatie over de opleiding worden aangevraagd.

Zie daarvoor ook onze website www.tua.nl

CURSUS GEESTELIJKE VORMING - MIDDELHARNIS – 2006/2007

Voor het aanstaande verenigingsjaar is het programma als volgt samengesteld:

2006

donderdag 21 september

Drs. H. Korving - Leerdam

De betekenis van het vierde gebod in deze tijd

donderdag, 19 oktober

Drs. J.M.J. Kieviet - Rotterdam

De vreemde vrijspraak

donderdag, 23 november

Drs. M. Golverdingen - Boskoop

Het Geweten en Gewetensvorming

2007

donderdag, 18 januari

Drs. P.C. Hoek - St. Annaland

Leven in de schaduw van de dood

donderdag, 15 februari

Dr. W. van Vlastuin - Katwijk aan Zee

Prediking in deze tijd

donderdag, 22 maart

Ds. C. Harinck - Kortgene

De gaven van de Geest

De cursusavonden beginnen om kwart voor acht in het Verenigingsgebouw van de Christelijke Gereformeerde Kerk, Hoflaan (bij het Louis Bouwmeesterplein) te Middelharnis. Het cursusgeld bedraagt €15,- voor de gehele cursus, of € 3,- per avond. Aanmelding via gironummer 1252273 t.n.v. Cursus Geestelijke Vorming, Azaleastraat 19, 3245 CB Sommelsdijk of contant op de betreffende avond(en).

Voor nadere inlichtingen kunt U terecht bij Kati Mulder, tel. 0187-482443 ('s avonds)

De Stuurgroep:

Drs. M.H. Baan, Ds. P. den Butter, Ds. C. Gielen, Dhr. J. van Hoorn, Mw. K. Mulder

ZENDINGSdag 2006

Zaterdag 24 juni, de dag waarop we de *classicale* zendingsdag hopen te houden, komt al weer snel dichterbij. De zendingscommissie doet de nodige voorbereidingen. Er komen kraampjes met allerlei etenswaren en andere spullen die te koop staan voor het goede doel. Ook wordt er zowel 's morgens als 's middags gecollecteerd.

Het thema van de zendingsdag is: „Door de wereld gaat het Woord” (Handelingen 8:1-8). De indeling van de dag ziet u hieronder. Bij elke deelthema worden enkele versen gezongen.

Morgenbijeenkomst (10.00-12.00 uur)

- Opening met inleiding „Door de wereld gaat het Woord” (Hand. 8:4b) - Drs. M.J. Kater
- Toespraak, thema „Het scheppende Woord” (Genesis 1) - Drs. L.A. den Butter
- Toespraak, thema „De opdracht met het Woord” (Mattheüs 10: 7) - Drs. A. van der Zwan
- Kindervertelling

Pauze

Middagbijeenkomst (13.30-15.45 uur)

- Toespraak, thema „De oogst van het Woord” (Johannes 4:42) - Ds K. Groeneveld
- Toespraak, thema „Wie oren heeft...” (Mattheüs 13:9) - Ds M. Vlietstra

Sluiting

Plaats: bij mooi weer en als de grond niet te nat is door de regen van de dagen daarvoor houden we zendingsdag in het Zeisterbos (achter het hertenkamp aan de Woudenbergseweg) en anders in de Rehobothkerk van de Ger.Gem. (hoek Bergweg/Joubertlaan, naast de Watertoren en de CGK). Op de website van onze gemeente (www.zeist.cgk.nl) plaats ik enkele dagen voor 24 juni onder “verenigingen” bij “zending” de definitieve locatie, zodat u niet hoeft te twijfelen. Als we zendingsdag in het Zeisterbos houden, wilt u uw auto niet in het bos parkeren? Ook vraagt de Stichting Utrecht Landschap of de omgeving schoon en intact achtergelaten wordt. We hebben vertrouwen in uw medewerking, want we vinden het allemaal mooi zo'n zendingsdag in het bos.

Wij roepen u en jou van harte op om de zendingsdag op D.V. zaterdag 24 juni mee te maken!
Hartelijke groet, zendingscommissie CGK Zeist

UITNODIGING

tot het bijwonen van de viering van het 60-jarig bestaan van de Chr.Geref. Zangvereniging "Soli Deo Gloria" te Rotterdam-West.

Alle leden, oud-leden en belangstellenden worden van harte uitgenodigd om deze bijeenkomst bij te wonen. Deze zal gehouden worden op D.V. 17 juni 2006 in de kerk aan de Coloniastraat te Rotterdam-West.

De informele bijeenkomst begint om 18.00 uur met koffie en iets erbij.

Het officiële gedeelte begint om 19.30 uur en duurt tot circa 21.00 uur.

Wij stellen uw aanwezigheid zeer op prijs.

Na onze jubileumuitvoering is er opnieuw gelegenheid tot ontmoeting.

Bezoek ook www.sdgzang.tk

Zendingsdag Chr.Geref.Kerk - Elburg op DV woensdag 26 juli a.s.

Plaats; Geref.Kerk - Vrijheidsstraat te Elburg

Aanvang:

's morgens 10.30 uur

ds.M.A.Kempeneers

ds.M.C.Tanis

's middags 13.30 uur

ds.P.den Butter

ds.J.G.Blom (HHK Nieuwleusen)

ds.M.A.Kempeneers

Kinderoppas en Boekentafel aanwezig.

De Verrassing - Texel 5 nieuwe chalets

Rust en ruimte, in eigen sfeer, alle jaargetijden, ook deelweken mogelijk

Kom op vakantie in een van onze vijf nieuwe chalets, of probeer eens een (gerenoveerde) luxe vrijstaande bungalow met veel privacy op of buiten ons park.

Tot 35% voordeel
in mei en juni
t.o.v. zomervakantie!

Brochure of reserveren? Bel 0222 31 83 91 of kijk op www.deverrassing.com

voor evangelisatie en bijbelverspreiding in de voormalige Sovjetunie

Postbus 15
2800 AA Gouda
T 0182 - 538 544
F 0182 - 572 582
www.friedensstimme.nl
info@friedensstimme.nl

Gebed is dé steun die Russische evangelisten en hun gezinnen nodig hebben. U kunt hen dus dagelijks steunen.

Ook willen wij onze broeders en zusters blijven ondersteunen met Bijbels en andere evangelisatiemiddelen. Daar is geld voor nodig. Déze steun kunt u overmaken op giro 4132334.

U kunt ons werk dagelijks steunen

NIEUW.

Uitgegeven door de Chr.Geref.bezinningskring. Een leerzaam boekwerkje. De trouw van de Heere aan Zijn verbond, samengevat door Ds.J.Brons 58.pag.betreffende de verbondssleer bij Prof.J.J.van der Schuit

Prijs € 5,- + 2,50 porto kosten

bestellen kan per tel.:

0511- 422773 of 423027

of door het bedrag over te maken op rekening nr.452212839

van de penn.Chr.Geref.bezinningskring R.Jansma,Driesum

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Stichting China
Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320